

Kirjallinen kysymys KK 132/2026 vp

Sari Sarkomaa kok ym.

Kirjallinen kysymys ulkomailla asuvien suomalaislasten etäopetuksen turvaamisesta

Eduskunnan puhemiehelle

Ulkomailla asuu 300 000 Suomen kansalaista ja 1,6—2 miljoonaa suomalaistaustaista henkilöä. He ovat Suomelle merkittävä voimavara. Ulkosuomalaisstrategian (SM001:00/2021) tavoitteena on, että valtionhallinto tukee aktiivisesti ulkosuomalaisten suomalaisen identiteetin, suomen ja ruotsin kielen, kulttuurin ja kansalaisuuden säilyttämistä ja vahvistamista. Myös hallitusohjelmaan on kirjattu paluumuuton helpottamiseen tähtääviä toimia. Lasten kielitaidon ja suomalaisen kulttuuri-identiteetin vahvistaminen madaltaa kynnystä palata Suomeen jatko-opintoihin ja työelämään.

Etäopetuksella tarkoitetaan verkon välityksellä toteutettavaa opetusta, jossa lapsella on ikäkauteen sopiva aikuinen, joka kantaa vastuun opiskelusta. Etäopetus on ainoa tapa saavuttaa joustavasti ulkosuomalaislapset ja -nuoret kaikkialla maailmassa. Hyvin suunniteltu ja pedagogisesti laadukas etäopetus antaa oppilaille erinomaiset valmiudet jatko-opintoihin, tukee tulevaisuuden työelämätaitojen vahvistumista ja opettaa kantamaan vastuuta omasta oppimisestaan.

Suomessa on maailman mittakaavassakin ainutlaatuista etäopetuksen osaamista, jonka avulla ulkosuomalaisille lapsille on voitu tarjota mahdollisuus oppimiseen suomalaisessa koulussa kaikkialla maailmassa. Etäkoulu Kulkuri / Distansskolan Nomad on perustettu vuonna 1975. Koulua ylläpitää Kansanvalistusseura. Kulkuri on palvellut jo yli 50 vuoden ajan suomalaisia harkinnanvaraisen ja vuosittain katkolla olevan rahoituksen varassa. Tänä päivänä oppilaita on noin 500 lähes 70 maassa. Koulussa opiskelee muun muassa Puolustusvoimien ja NATO:n lähettämien perheiden lapsia.

Kulkurin erityispiirre etäopetuksessa on se, että jokaisella oppilaalla on suomenkielinen aikuinen lähiohjaaja, joka tukee ja auttaa opinnoissa asuinmaassa. Verkon kautta opiskelun tukena on Kulkurin opinto-ohjaaja, ja opetusta antavat suomalaiset kelpoiset opettajat.

Kulkuri/Nomad on merkittävä perusopetusikäisten verkko-opetuksen kehittäjä Suomessa ja globaalisti. Yli 50-vuotisen historiansa myötä sillä on valmius ja kyvykyys toimia kansallisen etäopetuksen kehittäjä- ja konsultointitahona. Etäopetuksen kehittäminen on kansallinen huoltovarmuuskysymys ja osa poikkeusoloihin ja kriisitilanteisiin varautumista.

Kirjallinen kysymys KK 132/2026 vp

Koronapandemian alussa Kulkuri pystyi Opetushallituksen kautta tarjoamaan noin 5000 opettajalle tukea etäopetuksen järjestämiseen. Kulkuri on tukenut äärimmäisissä poikkeusoloissa olevien lasten ja nuorten oppimista. Al-Holin vankileirin suomalaislapset pääsivät mobiiliopetuksen avulla opintielle. Lisäksi Kulkuri on Unescon kanssa yhteistyössä järjestänyt Afganistanin tytöille opetusta maailman vaikeimmissa olosuhteissa.

Kulkurin toiminta on jo pitkään ollut riippuvainen valtion talousarvion käsittelyn yhteydessä myönnettävistä lisämäärärahoista ja sen jatkuvuus on näin ollen vuosittain uhattuna. Inflaation ja kohonneiden palkkakustannusten vuoksi valtionavustuksen reaaliarvo on laskenut ja toimintaa on jouduttu sopeuttamaan. Avustus ei ole seurannut oppilasmäärän kasvua.

Kansanvalistusseura on raportoinut tarpeesta uudistaa perusopetuslainsäädäntöä siltä osin, että siinä tunnustetaan ulkosuomalaisten etäopetus ja turvataan siten koulun pysyvä rahoitus.

Edellä olevan perusteella ja eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ään viitaten esitämme asianomaisen ministerin vastattavaksi seuraavan kysymyksen:

Miten hallitus aikoo turvata ulkomailla asuvien suomalaislasten etäopetuksen aseman, rahoituksen ja saatavuuden?

Helsingissä 2.4.2026

Sari Sarkomaa kok
Milla Lahdenperä kok